

ผลของโปรแกรมการสอนต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเพื่อชะลอการ
สะสมเหล็กในร่างกายของผู้ป่วยเด็กวัยก่อนเรียนโรคธาลัสซีเมีย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเด็ก)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2558

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของโปรแกรมการสอนต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเพื่อชะลอการสะสมเหล็กในร่างกายของผู้ป่วยเด็กวัยก่อนเรียน โรคธาลัสซีเมีย

THE EFFECT OF THE EDUCATIONAL PROGRAM ON KNOWLEDGE AND CARE BEHAVIOR OF CAREGIVERS FOR DECREASING IRON ACCUMULATION IN PRESCHOOL AGED CHILDREN WITH THALASSEMIA

นิภาพรรณ บุญช่วย 5337254 NSPN/M

พย.ม. (การพยาบาลเด็ก)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : วนิดา เสนะสุทธิพันธ์, Ph.D. (NURSING), นางลักษณ์ จินตนาดิถ, พย.ค., กลีบสไบ สรรพกิจ, M.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสอนเพื่อชะลอการสะสมเหล็กในร่างกายของผู้ป่วยเด็กวัยก่อนเรียน โรคธาลัสซีเมีย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ดูแลที่พบุตรหลานมารับการรักษาที่คลินิกโลหิตวิทยาเด็กในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ระดับตติยภูมิ แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 15 ราย กลุ่มทดลองได้รับ โปรแกรมการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Gagné (1988) เป็นกรอบแนวคิด ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ ประเมินความรู้และพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแล โดยใช้แบบสอบถามก่อนและหลังการทดลอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา และ ANCOVA

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ดูแลกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการสอน มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้หลังได้รับ โปรแกรมการสอนสูงกว่าผู้ดูแลกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 15.26, p < .05$) โดยใช้ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องภาวะเหล็กเกินก่อนได้รับ โปรแกรมการสอนเป็นตัวแปรร่วม (covariate) และ ผู้ดูแลกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการสอน มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลสูงกว่าผู้ดูแลกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 55.54, p < .05$) โดยใช้ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลก่อนได้รับ โปรแกรมการสอนเป็นตัวแปรร่วม (covariate)

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าโปรแกรมการสอนนี้มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมให้ผู้ดูแลที่มีบุตรหลานป่วยด้วย โรคธาลัสซีเมีย มีความรู้และพฤติกรรมที่ดีขึ้น ดังนั้นสามารถนำ โปรแกรมการสอนความรู้และพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลเพื่อชะลอการสะสมเหล็กในร่างกายของผู้ป่วยเด็กวัยก่อนเรียน โรคธาลัสซีเมียไปให้การดูแลช่วยเหลือแก่ผู้ดูแลที่มีบุตรหลานป่วยด้วย โรคธาลัสซีเมียต่อไป

คำสำคัญ : ความรู้ / พฤติกรรม / โปรแกรมการสอน / การชะลอการสะสมเหล็กในร่างกาย / ผู้ป่วยเด็ก โรคธาลัสซีเมีย

THE EFFECT OF THE EDUCATIONAL PROGRAM ON KNOWLEDGE AND CARE
BEHAVIOR OF CAREGIVERS FOR DECREASING IRON ACCUMULATION IN
PRESCHOOL AGED CHILDREN WITH THALASSEMIA

NIPAPAN BOONCHUAY 5337254 NSPN/M

M.N.S. (PEDIATRIC NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: WANIDA SANASUTTIPUN, Ph.D. (NURSING).,
NONGLUK CHINTANADILOK, D.N.S., KLEESABAI SANPAKIT, M.D.

ABSTRACT

This study was a quasi-experimental research. The purpose of this study was to examine the effect of the educational program on knowledge and behavior of caregivers for decreasing iron accumulation in preschool aged children with thalassemia. The sample included caregivers who took their children to attend the Pediatric Hematology Clinic, Department of Pediatrics in a tertiary care university hospital. The sample was divided into the experimental group and the control group, with 15 subjects in each group. The caregivers in the experimental group received the educational program which applied the learning theory of Gagné, Briggs and Wager (1988) as the conceptual framework of the study. The caregivers in the control group received only routine care. Knowledge and behavior of the caregivers were assessed by questionnaires. The data were analyzed by descriptive statistics and ANCOVA.

The results showed that caregivers in the experimental group had a higher mean score of knowledge after the program than those in the control group ($p < .05$). Similarly, the caregivers in the experimental group had a higher mean score of care behavior after the program than those in the control group ($p < .05$).

This study suggests that the program is effective in increasing knowledge and care behavior of the caregivers of children with thalassemia. Thus, the program could be implemented as a tool to assist the caregivers in providing better care to decrease iron accumulation in preschool aged children with thalassemia.

KEY WORDS: KNOWLEDGE / BEHAVIOR / EDUCATIONAL PROGRAM /
DECREASING IRON ACCUMULATION/ CHILDREN WITH
THALASSEMIA

132 pages